

KÚRIA

Bhar.I.275/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év április hó 15. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A szolgálati feladat alóli kibúvás vétsége miatt folyamatban lévő büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által benyújtott másodfellebbezést elbírálva a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.81/2013/5. számú ítéletét megváltoztatja,

a vádlottat bűnösnek mondja ki további 1 rendbeli szolgálati feladat alóli kibúvás vétségében [Btk. 439. § (1) bekezdés] is,

a pénzbüntetést halmazati büntetésként tekinti kiszabottnak, és a vádlottat - katonai mellékbüntetésül - 1 (egy) évre a törzsőrmesteri rendfokozatba előlépésre előírt várakozási idő meghosszabbítására is ítéli,

egyebekben a másodfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a vádlottat a harmadfokú eljárás során felmerült 8.000 (nyolcezer) Ft bünnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A vádlottat a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2013. szeptember 25-én kihirdetett KB.II.39/2012/7. számú ítéletével 3 rendbeli szolgálati feladat alóli kibúvás vétsége [1978. évi IV. törvény 349. §] miatt szolgálati viszonya megszüntetésére ítélte.

Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2013. november 27-én kihirdetett 6.Kbf.81/2013/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatva a vádlottat 2 rendbeli szolgálati feladat alóli kibúvás vétségének vádja alól felmentette, a fennmaradó egy rendbeli katonai vétség minősítését a Btk. (2012. évi C. törvény) 439. § (1) bekezdésére változtatta, és a vádlottat százhusz napi, napi tételenként 1000 Ft pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetés esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni, és egy napi tétel összegének helyébe egy napi fogházbüntetés lép.

A másodfokú ítélet ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség jelentett be másodfellebbezést a 2 rendbeli katonai vétség vádja alóli felmentés miatt, a vádlott bűnösségének 3 rendbeli szolgálati feladat alóli kibúvás vétségében történő megállapítása és a pénzbüntetés helyett szolgálati viszony megszüntetése kiszabása érdekében.

A másodfellebbezést a Legfőbb Ügyészség a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezését módosítva tartotta fenn, és arra tett indítványt, hogy a vádlottat a Kúria a 2013. május 23-án elkövetett mulasztás miatt is mondja ki bűnösnek a szolgálati feladat alóli kibúvás vétségében, és súlyosítsa a pénzbüntetés napi tételeinek számát (BF.164/2014).

Az ügyben a Kúria a Be. 393. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott.

A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta, míg a vádlott védője a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A vádlott az utolsó szó jogán mindhárom elalvás tényét elismerte, nyilatkozata szerint azokat megbánta. Ugyanakkor arra hivatkozva, hogy a cselekmények után nem merült fel vele kapcsolatban hasonló probléma, emellett - a gyermeke után fizetendő tartásdíjra is tekintettel - a kiszabott pénzbüntetés egy összegben való megfizetése is gondot okoz majd számára, a másodfokú határozat helybenhagyását kérte.

A Be. 386. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az ügyész fellebbezése joghatályos, így a harmadfokú eljárást a Kúria lefolytatta.

A Kúria, mint harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott

másodfokú ítéletet a Be. 387. § (1) bekezdésére figyelemmel az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ugyan a tárgyalás kitűzése kapcsán megsértette az eljárási szabályokat, ez azonban - ahogy arra ítéletében az ítéletábra is kitért - nem volt lényeges hatással a vádlott bűnösségének megállapítására, a bűncselekmény minősítésére vagy az alkalmazott joghátrányra.

Ezt meghaladóan mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság maradéktalanul betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak találta és eljárásban irányadónak tekintette. Bár erre kifejezetten nem utalt, azonban határozatának indokolása szerint - helytállón - a tényállás részének tekintette a vádlott meg nem cáfolt vallomásán alapulóan azt, hogy a vádlott az ébresztőórát minden alkalommal beállította, azonban annak hangját nem észlelte.

Ez az egyébként a bizonyítékok indokolt mérlegelésével megállapított tényállás összhangban áll az iratok tartalmával, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz.

Azt a Kúria csupán annyiban egészíti ki, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet szolgálati szabályzatáról szóló 21/1997. (VII. 28.) IM rendelet 16. § (4) bekezdésére figyelemmel a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagja szolgálattételre a meghatározott időben köteles megjelenni, és amennyiben ennek akadálya van, azt személyesen, távbeszélőn, táviratilag, munkatársa vagy hozzátartozója útján vagy egyéb módon a legrövidebb időn belül - lehetőleg a szolgálat kezdete előtt - az ok megjelölésével jeleznie kell.

E kötelezettségét a vádlott mindhárom alkalommal megszegte.

Az ekként kiegészített tényállást a Kúria ugyancsak megalapozottnak találta és eljárásában a Be. 388. § (1) bekezdésére figyelemmel irányadónak tekintette.

Az a katona, aki magát a fontos szolgálati feladat alól megtevesztéssel vagy távolmaradással kivonja, vagy annak teljesítésére képtelenné teszi magát, mind az 1978. évi IV. törvény 349. § (1) bekezdése, mind a Btk. (2012. évi C. törvény) 439. § (1) bekezdése szerint elköveti a szolgálati feladat alóli kibúvás vétségét és egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Fontos szolgálati feladaton e szakasz alkalmazásában a bírói gyakorlat azt az ór-, ügyeleti, valamint egyéb készenléti szolgálatokat érti; a szolgálati helytől való távolmaradás pedig akkor valósítja meg a bűncselekményt, ha az elkövető tudja, hogy valamely fontos szolgálati feladatot kell ellátnia, és ennek ellenére nem jelentkezik szolgálati helyén.

A vádlott mindhárom vád tárgyává tett cselekmény elkövetési idején - munkaköri leírása és az „üzem szolgálati helyre” beosztott foglalkoztatási felügyelő részére készített szolgálati utasítás alapján - munkáltatási, illetve foglalkoztatási felügyelőként volt szolgálatba vezényelve, ami fontos szolgálati feladatnak minősült.

Ez a katonai bűncselekmény ugyan csak szándékosan követhető el, de eshetőlegesen szándékkal is megvalósítható.

Az eshetőlegesen szándékkal történő elkövetés megállapíthatóságához alanyi oldalon az szükséges, hogy az elkövető tisztában legyen azzal, mikor kell szolgálatba lépni, s ahhoz mérten kövessen el olyan magatartást, amelynek előre látható lehetséges következményeként elmulasztja kötelességét.

A tényállás II. pontjában írtak szerint a vádlott 2012. június 12. napján egész nap távol maradt a szolgálattól, és előljáróit tévedésbe ejtve arra hivatkozott, hogy szolgálatra azért nem jelentkezett, mert fogorvoshoz ment; azaz betegséget színlelve mulasztotta el az napi szolgálati kötelezettségét, és így egyenes szándékkal vonta ki magát távolmaradásával a fontos szolgálati feladat ellátása alól.

Ezért az irányadó tényállásra figyelemmel megalapozott a törvényszék és az ítélőtábla azon következtetése, hogy a vádlott a tényállás II. pontjában írt - 2012. június 12. napján elkövetett - cselekményével megvalósította a szolgálati feladat alóli kibúvás vétségét.

Ugyanakkor tévesen találta bűnösnek a vádlottat az első fokon eljáró bíróság a tényállás I. pontjában írt cselekményben, és helytállóan mentette fel az ítélőtábla e cselekmény vádjá alól.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott 2012. június 7. napján azért nem jelentkezett a vezénylésnek megfelelően 6 óra 55 perckor szolgálatra, mert elaludt; miután a bv. intézetből telefonon felhívták 7 óra 20 perckor, felébredt, és rövid időn belül szolgálatra jelentkezett.

Ahogy arra az ítélőtábla is utalt, a vádlott meg nem cáfolt védekezése szerint az ébresztőórát ugyan beállította, azonban nem

ébredt fel annak hangjára, és ezért késett el (másodfokú ítélet 3. oldal első bekezdés).

Miután olyan adat nem merült fel, amely azt igazolná, hogy a vádlott már korábban is elaludt azért, mert nem hallotta meg az ébresztőóra csörgését, és azt sem cáfolja semmi, hogy az adott időben sem mulasztotta el a felébredését biztosító órát beállítani, e cselekmény kapcsán még eshetőleges szándékának fennállására sem vonható le megalapozott következtetés.

Emellett ugyan a Be. 387. § (2) bekezdésére figyelemmel a harmadfokú felülbírálat a másodfokú ítélet valamennyi rendelkezésére kiterjed, azonban a 397. §-ra figyelemmel a tényállás I. pontjában írt, a 2012. június 12. napján megvalósult vádlotti mulasztás kapcsán hozott felmentő rendelkezés megváltoztatásának - a súlyosítási tilalomra tekintettel - a harmadfokú eljárásban egyébként sem lenne helye.

Tévedett azonban az ítélőtábla, amikor lényegében ugyanezen indokokra figyelemmel felmentette a vádlottat a tényállás III. pontjában írt cselekmény vádjá alól.

Az irányadó tényállás szerint 2013. május 23. napján a vádlott ismételten elaludt, és csak a bv. intézet biztonsági tisztjének telefonhívására ébredt fel; így az előírt 6 óra helyett 6 óra 15 perckor jelentkezett szolgálatra.

Miután korábban már két alkalommal is előfordult, hogy nem ébredt fel az óra jelzésére, sőt, az előző esetek miatt ellene már büntetőeljárás volt folyamatban, elvárható volt, hogy a korábbi szokásain túl más módon is biztosítsa felébredését.

Éppen a korábbi esetek miatt abban, hogy az óra csörgésére időben felébred, a vádlott már nem bízhatott; ennek ellenére nem tett további intézkedéseket annak biztosítására, hogy a szolgálati helyén a megfelelő időpontban megjelenjék. Így legalábbis belenyugodott abba, hogy nem ébred fel időben, azaz szándéka legalább eshetőleges formában kiterjedt arra, hogy ismételten elmulasztja kötelességét.

Ezért a Legfőbb Ügyészség által módosított ügyészi fellebbezést ebben a körben megalapozottnak találva a Kúria a vádlott bűnösségét ez utóbbi cselekmény miatt további egy rendbeli szolgálati feladat alóli kibúvás vétségében is megállapította.

Emellett a Kúria a büntetés súlyosítására irányuló fellebbezést is alaposnak találta.

Nem tartotta azonban indokoltnak a pénzbüntetés súlyosítását; a

vádlottal szemben a terhére megállapított két rendbeli bűncselekményre tekintettel halmazati büntetést kellett ugyan kiszabni, azonban a pénzbüntetés ítélőtábla által megállapított mértékét a büntetési célok eléréséhez halmazati büntetésként is elegendőnek ítélte meg.

Osztotta a Kúria az ítélőtábla álláspontját abban a kérdésben is, hogy a Btk. 2. §-ára figyelemmel indokolt a vádlottal szemben az elbíráláskor hatályos büntető anyagi szabályokat alkalmazni, mivel azok a pénzbüntetés szabályainak változására tekintettel – a napi tétel összegének kisebb mértékben való meghatározása miatt – enyhébb elbírálást eredményeztek rá nézve.

Mindezek mellett azonban szükségesnek ítélte a vádlottal szemben katonai mellékbüntetés, nevezetesen a várakozási idő meghosszabbítása alkalmazását, indokoltnak látva, hogy a vádlott a szolgálati vétségei miatt az előléptetést a törvényben előírt várakozási időnél hosszabb idő elteltével érdemelje ki.

Ennek a vádlott terhére bejelentett fellebbezésre tekintettel nem volt eljárásjogi akadálya.

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 1. számú melléklete szerint az őrmesteri rendfokozatban eltöltendő várakozási idő három év; a fentiekre tekintettel ezt az időtartamot a Kúria a Btk. 140. § (1) és (2) bekezdése alapján egy évvel meghosszabbította.

A Be. 389. § (4) bekezdése értelmében a harmadfokú bírósági eljárásban védő részvétele kötelező. Mivel a vádlott a védőjétől a meghatalmazást a harmadfokú eljárás során visszavonta, a Kúria a vádlott védelmére védőt rendelt ki.

A harmadfokú eljárásban a vádlott bűnösségét további egy rendbeli katonai vétségben is megállapította a Kúria, ezért a felmerült bűnügyi költséget a vádlottnak kell viselnie a Be. 345. és 385. §-aira figyelemmel, a Be. 338. § (1) bekezdése alapján.

A fellebbezés kizártságára vonatkozó rendelkezés a Be. 3. § (4) bekezdésén, a felülvizsgálat kizártságára vonatkozó rendelkezés pedig a Be. 416. § (4) bekezdésén alapul.

Budapest, 2014. április 15.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.
előadó bíró, Dr. Vaskuti András s. k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.81/2013/5. számú ítélete a Kúria Bhar.I.275/2014/5. számú ítéletében írt változtatással 2014. év április 15. napjával kezdődő hatállyal jogerős és végrehajtható.

Dr. Mészár Róza s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül:

AIné írnok